

Sufismen og ”krigen mellom religionene”

Etter flere islamistiske terrorangrep i Europa virker det som idéen om ”nødvendigheten av de kristnes kamp mot Islam” får stadig flere tilhengere. Det var denne idéen som lå bak den meningsløse og groteske massakren 22. juli 2011, og det er dessverre verken første eller siste gang at vold utøves under påskudd av en ”krig mellom religioner”. Historien er full av eksempler på demonisering av andre religioner og de mennesker som utøver dem, og altfor ofte med vold og væpnede konflikter som resultat. Mens vi trodde at hendelsen 22. juli ville føre til mer refleksjon og større toleranse, kan det virke som om fordommer og hat heller har vokst i årene som er gått siden 2011.

Universell sufisme har en helt spesiell tilnærming til forholdet mellom religionene. I denne artikkelen presenterer vi hovedtankene innenfor denne livsanskuelsen.

” Kjærlighet, harmoni og skjønnhet”

- En sufi anerkjenner at alle autentiske religiøse tradisjoner inneholder elementer av sannhet. Hun har derfor stor respekt for menneskehetens forskjellige spirituelle lærere, og ser skjønnheten i de forskjellige retningers seremonier. Samtidig erkjenner hun at det er en underliggende enhet i alle religioner, og at de i bunn og grunn handler om det samme.
- En sufi ser samtidig at det guddommelige finnes i hjertet og sjelen hos alle mennesker. Sufien leter etter sin guddommelige arv i seg selv gjennom en indre erkjennelsesprosess. Hva vi kaller guddommelig, eller om vi i stedet for gudsnavn kaller Gud et ideal, betyr ingenting. Allah, Gud, Brahma, Bhagwan – disse navnene og mange flere - er Guds navn, men for en sufi er Gud hinsides navnenes begrensning. Hun ser sin Gud i alt, og gjenkjenner Gud i alle universets former, samtidig som Gud er hinsides alle former – Den eneste Væren.
- Alle store lærere fra fortiden; Shiva, Buddha, Rama, Krishna, Abraham, Moses, Jesus, Mohammed og mange flere, har ifølge sufiene vært én og samme Ånd, som i menneskelig skikkelse har levd Guds liv på jorden for å veilede alle sjeler og lede oss til opplysthet (illuminasjon). For en sufi finnes det derfor bare én lærer, uansett hvordan han/hun har vært kjent gjennom tidene og historien. Han kommer for å vekke menneskeheten fra livets illusjon, og for å veilede oss fremover mot guddommelig fullkommenhet. Etter hvert som sufien når dypere erkjennelse, begynner hun å gjenkjenne sin ”lærer” over alt; ikke bare i de hellige, men i de vise, i de tåpelige, i helgenen og i synderen. En av hovedgrunnene til at menneskene er blitt adskilt, og årsakene til de fleste kriger, fraksjoner og stridigheter i historien, er at menneskene har klamret seg til sin spesielle lærers personlighet og utgitt ham for å være overlegen alle andre spirituelle lærere.

- De fleste religioner anser noen bøker som hellige skrifter og bevarer dem omhyggelig, slik at de kan overleveres ettertiden som guddommelige åpenbaringer. Menneskene har kjempet og stridt om ektheten i disse bøkene og nektet å godta andre skrifter av lignende karakter. Sufiene har til alle tider respektert alle slike bøker, og funnet den samme sannheten i dem som den hun kan lese i naturens uforgjengelige manuskript; som for sufien er den eneste hellige bok. Naturen er den fullkomne og levende modell som lærer oss livets indre lov.

Vi kan finne vår vei til fullkommenhet gjennom alle trosretninger – i alle Gudshus, ved å lese i alle hellige skrifter, men først og fremst ved å lære av livet vi lever hver dag: i møte med alle levende vesener, i naturens fullkomne skjønnhet og i den dype tilstanden av fred som oppnås i sufimeditasjonen.

- Sufidikteren Sa'adi sa: ”Hver *sjel er født til et bestemt formål, og lyset fra dette formålet blir næret i hans sjel*”. Et viktig prinsipp i universell sufisme er at det finnes like mange veier til Gud som det finnes mennesker, og at hver enkelt persons vei og tilnærming til Gud er hans/hennes egen. Sufiene er med andre ord fritenkere og lar tolerant hver og en gå sin egen vei. De sammenligner ikke sine egne prinsipper med andres, men lar alle tenke fritt og nærme seg de store spørsmål i livet på sin egen måte. Religion er for en sufi den veien som fører oss til oppnåelse av vårt ideal, uansett hva slags navn eller uttrykk vi bruker på dette idealet – verdslig og spiritielt.
- For en sufi henger alt sammen, og det fysiske skillet mellom oss og andre er egentlig en illusjon. Blir en av oss såret, lider vi alle. Hvis vi bruker livet vårt til å jakte på alt som kan være lønnsomt, og er oppslukt av våre egne interesser på bekostning av andres, mister vi kontakten med vår opprinnelige og sanne interesse. Menneskene har skapt lover som passer dem, men dette er lover som gjør at vi kan beseire andre. Det er dette vi kaller rettferdighet, mens det som gjøres mot oss, kaller vi urettferdighet. Det kan kanskje på kort sikt synes som om man oppnår en netto fortjeneste når man ikke gir, men tar, eller når man gir mindre enn man tar. Men i begge tilfeller er tapet større enn fortjenesten, fordi en slik fortjeneste mørklegger vår indre rettferdighetssans, og vi blir etter hvert blinde for det som er til vårt eget beste. Det vil ikke være mulig å leve et fredelig og harmonisk liv med våre medmennesker før en uselvvisk samvittighet er blitt vekket i oss. Når mennesket blir fri fra beruselsen som er knyttet til for eksempel styrke, makt, eiendomsrett, fødselsrett eller rang, vekkes rettferdighetssansen i et klart sinn.

Alle religioner har lover som skal lære mennesket å leve harmonisk og fredelig med sine medmennesker, og de oppfyller alle denne sannheten: ”*Gjør mot andre det du vil de skal gjøre mot deg.*”

- For en sufi finnes det bare et fellesskap, det menneskelige fellesskap som forener jordas barn i Gud. Mennesket har fra tidenes morgen forent seg med andre i

familiebånd, som er det første trinn i utviklingen av fellesskap. Men familier har kjempet mot hverandre, har tatt hevn over hverandre i generasjoner, og hver og en har ansett sin sak for å være den eneste sanne og rettferdige. På samme måte har mennesket forent seg med naboer og medborgere, og på grunnlag av patriotisme eller etnisitet satt sine interesser opp mot andre nasjoner eller etniske grupper – med krig og konflikt som resultat. Rasemessige bånd har utvidet sirkelen av enhet enda mer, men det har alltid skjedd at en rase har sett ned på andre.

De religiøse båndene viser et enda høyere ideal. Men de har forårsaket ulike sekter, som har stått imot og foraktet hverandre gjennom tusener av år, og har forårsaket endeløse skiller mellom menneskene. Uansett hvor utbredt et fellesskap kan være, kan det ikke være fullkomment så lenge det skiller menneske fra menneske. Sufiene, ved å forstå dette, frigjør seg fra nasjonale, rasemessige og religiøse grenser, og forener seg i det menneskelige fellesskap som er fri for forskjeller og distinksjoner som klasse, kastesystem, trosbekjennelse, rase, nasjon eller religion. Målet deres er å forene menneskeheten i et universelt fellesskap.

- Ulike lærere fra mange tradisjoner har gitt menneskeheten moralske prinsipper, og det ene avviker fra det andre, slik forskjellige enkeltdråper renner ut fra en kilde. Men når vi studerer kilden til alle disse prinsippene, finner vi bare én kilde, selv om den forandrer seg til mange dråper når den strømmes. Denne kilden er kjærlighet. Det er kjærlighet som gir næring til håp, tålmodighet, utholdenhet, tilgivelse, toleranse og til alle moralske prinsipper. Alle vennlige og gode handlinger slår rot i et kjærlig hjertes jord. Gavmildhet, veltalighet, tilpasningsevne, en imøtekommende natur, til og med selvforsakelse, springer ut av kjærlighet. De store, sjeldne og utvalgte mennesker som i uminnelige tider har blitt sett opp til som idealer i verden, har alle hatt hjerter tent av kjærlighet. Folk kaller kjærligheten blind, men kjærlighet er i virkeligheten synets lys. Øyet kan bare se overflaten, kjærligheten kan se mye dypere. For en sufi skyldes all uvitenhet mangel på kjærlighet, og jordas og himmelens hemmeligheter viser seg for den som har et hjerte fylt av kjærlighet.
- I Hadith står det: *”Gud er vakker og elsker skjønnhet”*. Mennesket har til alle tider tilbedt Gud; opplevd skjønnheten i sol, måne, stjerner og planeter, tilbedt Gud i planter og dyr, og gjenkjent Gud i menneskenes vakre gjerninger. Sufien dyrker skjønnheten i alle dens aspekter, og ser Gud i den skjønnhet som finnes over alt; både i det som er synlig og i det som er usynlig. Så hvor han enn er, er idealet hans foran ham. *”Hvor jeg enn ser, ser jeg ditt vakre ansikt; overalt hvor jeg går, kommer jeg til ditt bosted”*.
- Sufien erfarer at mennesket består av to aspekter; den udødelige sjelen og den fysiske kroppen og sinnet. Kroppen og sinnet er dødelige og styres av egoet. I mennesket blir sjelen tvunget til å erfare livet gjennom sinnet og kroppen, som begge primært er opptatt av å tilfredsstille sine begjær og ideer. Dette vil aldri være nok for sjelen, som lengter etter noe større og dypere, og som derfor føler seg villedet, hjelpeløs og fanget.

Dette er livets tragedie for de fleste. Det gjelder både den sterke og den svake, den rike og den fattige. De er misfornøyde og på stadig jakt etter noe de ikke kjenner, og som de aldri klarer å oppnå gjennom tilfredsstillelsen av materielle ønsker og begjær. Nøkkelen for sufien er å lære seg å kjenne forskjellen mellom sjel og ego, og å arbeide for å tilintetgjøre det de kaller det falske egoet, slik at det virkelige kan tre fram i sin fullkommenhet.

Hva vil det si å være en sufi?

En sufi søker alltid å følge hjertets stemme og prøver å være sann og ekte overfor seg selv og andre. Gjennom innvielse blir en tilknyttet det som kalles Baraka - en strøm av velsignelse fra alle sannhetssøkere - tidligere og nålevende. Samtidig føler ikke sufier seg forpliktet til å følge andres regler, lover eller tankegods. Sufien er en fritenker og nøytral overfor andres holdninger.

Tilhørigheten til et spirituelt fellesskap gir imidlertid muligheter for å lære av andre som har gått den indre veien en stund lenger enn en selv, for selv om vi alle har vår egen tilnærming, er veien ofte lik. Vi møter mange av de samme utfordringene når det gjelder for eksempel valgsituasjoner; å finne en balanse i det å utvise nestekjærlighet versus vårt ansvar for eget liv og så videre. Fellesskapet gir også en styrke, fordi det alltid er lettere å meditere sammen med andre og møte forståelse for den spirituelle lengselen vi kjenner i hjertet vårt; lengselen fra sjelen.

Hva er universell sufisme?

For de fleste er sufisme kjent som en mystisk retning innenfor Islam, og den har derfor tradisjonelt vært særlig utbredt i arabiske og mellomøstlige land. Den indiske sufimesteren og musikeren Hazrat Inayat Khan (1882-1927) anså imidlertid sufismen som eldre enn Islam, og knytter den til de universelle mystiske idealene om visdom og renhet. For hundre år siden kom han til Vesten med sitt budskap om kjærlighet, harmoni og skjønnhet og dannet en universell sufi-orden, og det finnes i dag sufisentre over store deler av verden. Hazrat Inayat Khans sønnesønn Pir Zia er president for dagens [Sufi Order International](#). Han har grunnlagt [Suluk Academy](#) - en skole for kontemplative studier - og er også grunnleggeren av det interspirituelle «[Seven Pillars House of Wisdom](#)». Les mer om Pir Zia [her](#):

I Norge er det sufigrupper i Oslo- og Stavanger-området. Her er det mulig å tilhøre et spirituelt fellesskap, hvor man kan lære meditasjonsteknikker og få innblikk i esoterisk viten i sufitradisjonen,

Artikkelen baserer seg på [10 hovedtanker innen universell sufisme](#), og er skrevet av Alia Arnesen.